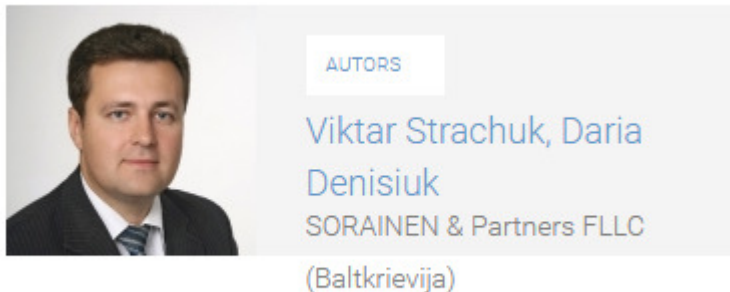

Bizness Baltkrievijā

29. Apr. 2016

<http://ibizness.lv/raksti/uznemuma-vadiba/bizness-arvalstis/bizness-baltkrievija/8941>

Lai uzsāktu biznesu Baltkrievijā, vispirms ir jāizpēta, kā iekļūt Baltkrievijas tirgū, ar kādām grūtībām, iespējams, nāksies saskarties. Šajā rakstā sniegti daži īsi padomi investoram, kurš nolēmis uzsākt biznesu šajā valstī.

Komercdarbības veida izvēle

Latvijas uzņēmējiem, kuri ir ieinteresēti Baltkrievijas tirgus apgūšanā, ir vairākas iespējas komercdarbības organizēšanai Baltkrievijā. Lai izvēlētos atbilstošāko formu, jāņem vērā gan normatīvo aktu prasības, gan projekta būtība un uzņēmuma stratēģiskie plāni. Visizplatītākie komercdarbības veidi, kurus ārzemju kompānijas parasti izmanto Baltkrievijā, ir šādi:

- ilgtermiņa līgumi;
- pārstāvniecības;
- juridiskās personas.

Ilgtermiņa līgumi

Līgumi (piemēram, pakalpojumu sniegšanas līgumi, distribūcijas līgumi, būvuzņēmuma līgumi) ir visizplatītākais komercdarbības veids Baltkrievijā. Pirms līguma noslēgšanas ieteicams pievērst uzmanību vairākām detaļām.

Administratīvās procedūras - licencēšana

Pirms uzsākt biznesu Baltkrievijā, ir jāpārlicinās, vai konkrētajam darbības veidam nav nepieciešama licencēšana. Licencēto darbības veidu saraksts ir noteikts likumdošanā un tajā ietilpst, piemēram, veterināro preparātu realizācija, darbība sakaru jomā u. c.

Reģistrēšanās nodokļu maksātāju reģistrā

Tā nepieciešama, piemēram, ja darbu izpilde (pakalpojumu sniegšana) noris ilgāk par 90 dienām, bet būvdarbu gadījumā – ilgāk par 180 dienām jebkurā 12 mēnešu periodā.

Vai neveidojas pastāvīgā pārstāvniecība?

Darbības veikšanas vieta

Ja ārzemju organizācija sniedz pakalpojumus ilgāku laiku nekā noteikts Nodokļu kodeksā vai Konvencijā par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, ja tāda ir noslēgta starp Baltkrieviju un ārzemju organizācijas dibināšanas valsti, tā var tikt atzīta par šīs organizācijas pastāvīgo pārstāvniecību Baltkrievijā.

Atkarīgais aģents

Distributoru (dīleri) var atzīt par ārzemju organizācijas atkarīgo aģentu, ja tiek pierādīts, ka distributora (dīlera) darbību kontrolē ārzemju organizācija, kura viņu par tādu ir norīkojusi, piemēram, gadījumos, ja distributors (dīleris) noslēdz līgumus organizācijas vārdā vai saskaņo ar to darījuma būtiskākos nosacījumus (Konvencijā atkarīgā aģenta statusa atzīšanai var būt noteikti arī citi kritēriji).

Transfertcenu ievērošana

Preču realizācijai un pakalpojumu sniegšanai jānotiek pēc tirgus cenām. Novirze no tirgus cenas likumā noteiktā apmērā var novest pie nodokļu bāzes koriģēšanas un papildu nodokļu uzrēķina.

Antimonopolistiskā regulēšana

Norīkojot distributoru (dīleri), papildus jāpievērš uzmanība antimonopolistiskajai regulēšanai. Tirgus sadale un/vai vienošanās par tirdzniecības nosacījumiem distribūcijas (dīlera) līgumā ir saistīta ar šo risku, piemēram, tā var būt konkurences noteikumu pārkāpšana, monopola stāvokļa ieņemšana tirgū utt.

Pārstāvniecība

Ārzemju organizācijas pārstāvniecība (Pārstāvniecība) ir populārs komercdarbības veids investora ienākšanas Baltkrievijas tirgū sākumposmā, taču to nevar plaši izmantot Pārstāvniecības ierobežotā statusa dēļ. Pārstāvniecība ir Baltkrievijas teritorijā izvietota ārzemju organizācijas struktūrvienība, kas pārstāv un aizsargā ārzemju organizācijas intereses un veic citas likumdošanā atļautās juridiskās darbības.

Pārstāvniecība ir piemērota tādai organizācijai, kuras darbība ir saistīta ar izpēti, piemēram, Baltkrievijas preču tirgus vai investīciju iespēju izpēti. Pirms pieņemt lēmumu par Pārstāvniecības atvēršanu, ieteicams pievērst uzmanību vairākām īpatnībām.

Darbības priekšmets

Pārstāvniecība ir tiesīga veikt palīgdarbības un sagatavošanas darbus tādās jomās, kā

- tirgus un investīciju iespēju izpēte;
- juridiskās personas izveide;
- aviācijas, dzelzceļa, auto un jūras transporta biļešu pārdošana un vietu rezervēšana;
- cita sabiedriski derīga darbība.

Baltkrievijas likumdošanā nav definēts jēdziens „sabiedriski derīga darbība”. Kā likums, ja ārzemju organizācijas nodomos ir veikt darbību, kas nav paredzēta valdības rīkojumā Nr. 1189, kurš regulē Pārstāvniecību atvēršanas un darbības kārtību, tad ārzemju organizācijai ir jāsaņem kompetentās institūcijas atļauja. Pārstāvniecība nav tiesīga nodarboties ar komercdarbību tās ārzemju organizācijas vārdā, kura atvēra šo Pārstāvniecību.

Akreditācijas termiņš

Ārlietu ministrija akreditē Pārstāvniecību un izsniedz atļauju darbības veikšanai Baltkrievijā uz 3 gadiem.

Darbinieki

Pārstāvniecība drīkst algot ne vairāk kā 5 ārzemju darbiniekus, kam jāsaņem speciāla atļauja strādāt Baltkrievijā.

Personāla darba apmaksā

Pārstāvniecība ir tiesīga izmaksāt darbiniekiem darba algu ārzemju valūtā, ja darba līgums ir noslēgts ārpus Baltkrievijas.

Pastāvīgā pārstāvniecība

Ja Pārstāvniecības faktiskā darbība neiekļaujas likumdošanā noteiktajos rāmjos, ārzemju organizācijai rodas risks, ka tās darbība tiks atzīta par pastāvīgās pārstāvniecības darbību.

Juridiskās personas

Atšķirībā no Pārstāvniecībām juridiskās personas var veikt jebkādas likumdošanā atļautās darbības bez darbības jomu ierobežojumiem, tomēr ar komercdarbību drīkst nodarboties ar nosacījumu, ka tiek saņemtas visas nepieciešamās licences un atļaujas. Juridiskās personas – komersanti parasti tiek izveidoti šādās organizatoriski tiesiskās formās:

- sabiedrība ar ierobežotu / papildu atbildību;
- atklātā / slēgtā akciju sabiedrība;
- unitārs uzņēmums.

Sabiedrība ar ierobežotu / papildu atbildību

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA) Baltkrievijā ir visizplatītākā uzņēmējdarbības forma. Kopš 26.01.2016. SIA var dibināt 1 fiziska vai juridiska persona. Daļas SIA statūtu kapitālā nav jāreģistrē nekādos valsts reģistros. Daļu nominālā vērtība, balsu skaits un SIA gūtā peļņa sadalās starp SIA dalībniekiem proporcionāli viņu ieguldījumiem SIA statūtu kapitālā. Taču dalībnieki var vienoties arī par citādu daļu, balsu un peļņas sadalījumu.

SIA dalībniekiem ir pirmpirkuma tiesības uz SIA daļām, ja citi SIA dalībnieki tās vēlas pārdot trešajām personām. Ja neviens no dalībniekiem neizmanto savas pirmpirkuma tiesības iegādāties, tad pirmpirkuma tiesības pāriet pašai SIA. SIA dalībnieki, atšķirībā no akciju sabiedrību (AS) akcionāriem, drīkst jebkurā brīdī izstāties no SIA dalībnieku sastāva un pēc izstāšanās saņemt SIA aktīvu daļu, kas proporcionāla viņiem piederošu daļu apmēram SIA statūtu kapitālā.

Sabiedrība ar papildu atbildību (SarPA) ir komercorganizācija ar maksimālo dalībnieku skaitu līdz 50 personām. SPA dalībnieki ir solidāri un subsidiāri atbildīgi par SarPA saistībām ar visu savu mantu proporcionāli savam ieguldījumam SarPA statūtu kapitālā.

Atklātā / slēgtā akciju sabiedrība

AS ir komercorganizācija, kuru atbilstoši Baltkrievijas likumdošanai var dibināt 1 persona, un tās sastāvā var būt 1 dalībnieks – fiziska vai juridiska persona. AS akcijas ir kompānijas emitētie vērtspapīri, to emisiju reģistrē Finanšu ministrijas Vērtspapīru departaments vai šī departamenta attiecīgās struktūrvienības. Ir jāreģistrē arī katra akciju emisija vai tās atcelšana, akciju nominālvērtības palielināšana vai samazināšana.

Ja darījumi ar AS akcijām notiek ārpus Baltkrievijas valūtas un fondu biržas, tad vairums gadījumos šo darījumu reģistrāciju jāveic vērtspapīru tirgus profesionāliem dalībniekiem.

Baltkrievijas likumdošanā izšķir 2 veidu AS:

- atklātās un
- slēgtās.

Atklāto AS akcijas drīkst brīvi laist publiskajā apgrozībā bez AS piekrišanas. Savukārt slēgto AS akcijas var realizēt tikai starp šīs AS akcionāriem un/vai starp personām, kuru loks ir ierobežots likumdošanā. Slēgtās AS nedrīkst izsludināt publisku parakstīšanos uz savām akcijām.

Unitārs uzņēmums

Unitārs uzņēmums (UU) ir komercorganizācija ar 1 dalībnieku, kas vienlaikus ir arī UU mantas īpašnieks. UU statūtu kapitāls nav sadalīts daļās. UU var pārdot vai atsavināt citā veidā kā mantas kopumu, kas ietver ēkas, iekārtas, inventāru, izejvielas, gatavās preces, prasījuma tiesības, parādsaistības, arī preču zīmes un citas UU piederošas ekskluzīvās tiesības. Mantas kopums uzskatāms par “nekustamo īpašumu”, tāpēc tas, kā arī ar to saistītās tiesības un attiecīgie darījumi ir jāreģistrē Nacionālajā kadastra aģentūrā.